

Οι ξεχασμένες κόρες της Κύπρου που

Η ιστορία της T/K Fetine κι άλλων ανήλικων κοριτσιών-Η Τουρκοκύπρια Pembe Mentesh, που εργασία του πανεπιστημίου της, την ιστορία της οικογένειας της μητέρας της.

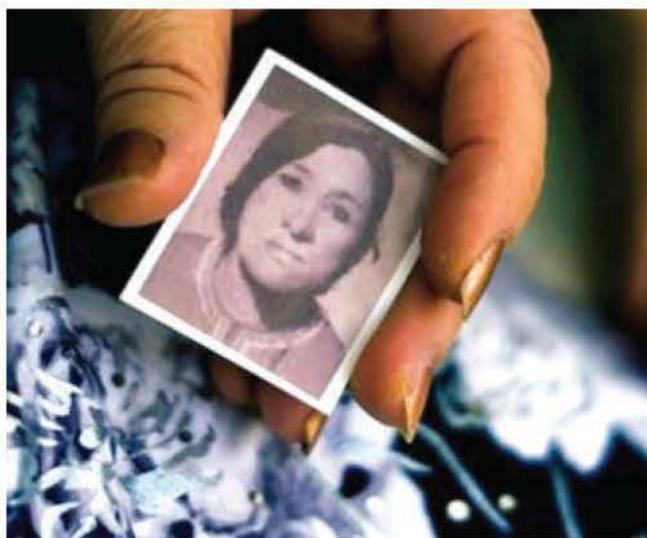
Σκαλίζοντας το παρελθόν -καμιά φορά- έρχεται αντιμέτωπος με καταστάσεις που δε θα μπορούσες ούτε καν να φανταστείς ότι αποτελούν μέρος της δικιάς σου ιστορίας. Όλα ξεκίνησαν όταν η 19χρονη τότε Τουρκοκύπρια Pembe Mentesh, που ζούσε στην Αυστραλία μαζί με τους Τουρκοκύπριους γονείς της, «ξεσκόνισε» με αφορμή μια εργασία του πανεπιστημίου της, την ιστορία της οικογένειας της μητέρας της. Τότε ανακάλυψε ότι υπήρχε κάποια στην οικογένεια τους με το όνομα 'Fetine', το ίδιο δηλαδή όνομα που είχε και η μητέρα της. «Ποια ήταν Fetine; Και γιατί η μητέρα της πήρε το όνομα της από αυτήν;». Οι απαντήσεις που πήρε την σοκάραν. Ένα από τα «κλαδιά» του γενεολογικού της δέντρου είχε αποκοπεί για να «πωληθεί» σε έναν έμπορο, κάτι αρκετά συνηθισμένο -όπως αποδείχθηκε μετέπειτα- στην Κύπρο της δεκαετίας του 1930. Επρόκειτο για τη 14χρονη -τότε- θεία της μητέρας της. Η μία απορία «γεννούσε» την άλλη. Κύριο ερώτημα της όμως εκείνη τη στιγμή ήταν «Γιατί ο παππούς της να δώσει κάποιον από τα παιδιά του;». Επειδή, όπως της εξήγησε η μητέρα της, δεν είχε άλλη επιλογή. Στα χρόνια του Μεσοπολέμου η φτώχεια και η ξηρασία που επικρατούσε είχε κάνει τις συνθήκες επιβίωσης πολύ δύσκολες και ο πατέρας της Fetine είχε πέντε ή έξι παιδιά με αποτέλεσμα να αναγκαστεί να δώσει τη μεγαλύτερη κόρη της οικογένειας. Αν και η Pembe Mentesh προσπάθησε να εκμαιεύσει περισσότερες πληροφορίες βρήκε εμπόδια. Η μητέρα της δεν ήξερε όπως της είπε πολλά και ο παππούς της ο Dede, αδερφός της Fetine, δε μιλούσε γι' αυτό. Ζητήθηκε μάλιστα από την 19χρονη να μην αναφέρει το θέμα στον παππού της καθώς ήταν μεγάλος σε ηλικία και ήταν οδυνηρό γι' αυτόν το γεγονός ότι η αδερφή του έφυγε και από τότε δεν την ξανά είδε, όπως γράφει η ίδια Mentesh στο blog της «Forgotten Brides». Το μόνο που κατάφερε να μάθει από την οικογένεια της ήταν ότι η 14χρονη Fetine δεν ήθελε να παντρευτεί τον έμπορο από την Παλαιστίνη και να εγκαταλείψει την οικογένειά της.

Προσπάθησε να τη ξεχάσει αλλά... η Fetine δεν ήταν η μόνη

Αν και όλο αυτό την «έτρωγε» και ήθελε να μάθει για τη θεία της η Pembe Mentesh ήξερε ότι ήταν ανώφελο να ψάχνει χωρίς να έχει στην κατοχή της κάποια στοιχεία και με την άρνηση της οικογένειας της να μιλήσει για το θέμα. Χρόνια αργότερα, αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο Σίδνεϋ και μετακόμισε στο εξωτερικό «έπεσε» στα χέρια της ένα βιβλίο, «Οι κόρες μας που είχαν πωληθεί στους Άραβες» της Τουρκοκύπριας συγγραφέας Neriman Cahit. Ήταν η στιγμή που αντιλήφθηκε ότι η θεία της μητέρας της δεν ήταν η μόνη νεαρή κοπέλα από την Κύπρο που πωλήθηκε ως νύφη σε Άραβες εμπόρους. Κάποια μάλιστα κορίτσια ήταν ακόμη μικρότερα. Υπάρχει μαρτυρία για ένα κορίτσι που ήταν μόλις 9 χρόνων. Επρόκειτο, σύμφωνα με όσα αναφέρει η Mentesh στο blog της, για την Fatma Bedevi, από το Τρίκωμο η οποία αρραβωνιάστηκε τον σύζυγό της στα 9 της χρόνια. Κάποια στιγμή ο πατέρας της μικρής πέθανε και όταν η μητέρα της αποφάσισε να ξαναπαντρευτεί, ο πατριός της, ξε-

Πάνω: Οι Yeliz και Mentesh μαζί με την Fatma Bedevi. Πάνω δεξιά: Η Pembe Mentesh και η μητέρα της, Fetine Mentesh, κρατούν τη φωτογραφία της μεγάλης θείας Fetine Menish. Φωτογραφία: Petros Karadjias AP Photo. Κάτω αριστερά: Η Fetine Mentesh κρατάει τη φωτογραφία της μεγάλης θείας της. Φωτογραφία: Petros Karadjias AP Photo. Κάτω δεξιά: Φωτογραφία από τον γάμο της 9χρονης Fatma Bedevi

καθάρισε στη σύζυγό του ότι δεν ήθελε να υιοθετήσει τα παιδιά της. Έτσι η Fatma και η αδελφή της παντρεύτηκαν. Στην ηλικία των 12 ετών παντρεύτηκε επισήμως και πέρασε το υπόλοιπο της ζωής της στην Παλαιστίνη. Από τη δεκαετία του 1920 έως τη δεκαετία του 1940, όταν η Κύπρος και η Παλαιστίνη ήταν βρετανικές αποικίες η διέλευση μεταξύ των δύο χωρών ήταν εύκολη για τους αραβικούς εμπόρους και η «πώληση» νυφών ήταν συνηθισμένη. Ταξίδευαν στην Κύπρο αναζητώντας «μουσουλμάνες νύφες με ευρωπαϊκή εμφάνιση, ξανθιά, μπλε μάτια». Η προίκα που θα έδιναν άλλωστε στις Τουρκοκύπριες ήταν πολύ χαμηλότερη από αυτή που θα έδιναν στις Παλαιστίνιες.

Η Fetine δεν ήταν η μόνη, υπήρχαν χιλιάδες κο-

Η Fetine (δεξιά) μαζί με τη Serife. Η φωτογραφία τραβήχτηκε μερικές ημέρες πριν ταξιδέψει στην Παλαιστίνη

πέλες που «πωλήθηκαν», «παραδόθηκαν» από τις οικογένειες τους, κάποιες χωρίς τη θέλησή τους και κάποιες πθελπημένα. Η Τουρκοκύπρια συγγραφέας Neriman Cahit, στο βιβλίο της κάνει λόγο για 4.000 κορίτσια χωρίς όμως να μπορεί να επιβεβαιωθεί ο ακριβής αριθμός.